

Отже в Україні вже зроблені перші кроки до реформування відносин між державою та підприємництвом шляхом правової регламентації головних засад регуляторної політики держави в сфері господарської діяльності. Але процес реформування все ще триває і його головними характеристиками повинні стати передбачуваність, послідовність та відповідальність органів влади за остаточні наслідки своїх ухвалених рішень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Позняков Э.А. Философия политики. -Ч.1. -М., 1994. -146с.
2. Селиванов В.М. Право і влада суверенної України:

методологічні аспекти: Монографія. -К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 2002. -724 с.

3. Закон України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" від 11.09.2003 р., № 1160-IV // Голос України. -14.10.2003. -№ 193.

4. Зайцев Ю.К. Економічна політика: методологія, теорія, практика. -Чернівці: Рута, 1998. -140 с.

5. Мордасова Т.А. Политический порядок: методология исследования // Политика и право: региональный аспект ("Круглый стол") // Правоведение. -1999. -№ 1. -С.242-243.

Надійшла до редколегії 14.12.2006

КРАВЦОВА Т.Н. РЕГУЛЯТОРНАЯ ПОЛИТИКА ГОСУДАРСТВА В СФЕРЕ ХОЗЯЙСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КАК ОБЪЕКТ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ

Рассмотрены особенности регуляторной политики как относительно самостоятельной разновидности государственной политики в сфере экономической действительности общества относительно функционирования и регулирования экономики страны.

KRAVTSOVA T.N. REGULATORY POLITICS OF THE STATE IN SPHERE OF ECONOMIC ACTIVITIES AS OBJECT OF ADMINISTRATIVE-LEGAL REGULATION

Features regulatory politics as concerning an independent version of a state policy in sphere of the economic validity of a society concerning functioning and regulation of a national economy are considered.

УДК 330.1

О.М. ЛОЩИХІН, канд. екон. наук

Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України

ЕКОНОМІЧНІ ФУНКЦІЇ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ: ВИДОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ

Розглянута проблема систематизації основних напрямків та видів економічної або господарсько-організаторської діяльності держави, зокрема, її регулюючі функції.

Проблема розуміння економічної функції держави, її місця та ролі в системі функцій держави, принципів і методів її здійснення, безумовно, не є абсолютно новою. Дослідженням питань економічної діяльності держави, її економічної ролі тривалий час займалися юристи, філософи, економісти. Особливо загострилася увага до даної проблематики наприкінці 60-тих – початку 70-тих років ХХ ст. Так, у ході дослідження функцій держави, підкреслювалася роль держави у сфері економіки, значення держави в реалізації економічних законів, надавався аналіз організаційно- і нормативно-правових форм здійснення державою економічних функцій, проводилося співвідношення економічних і адміністративних методів керівництва народним господарством, піднімалися питання про ефективність державного впливу на економіку, трохи пізніше аналізувалася роль держави в ринковому господарстві тощо [1-2].

Так, незважаючи на наявність певного ідеологічного забарвлення і специфіку об'єкта дослідження, не втратили свого наукового потенціалу наукові праці як загальнотеоретичного плану, так і спеціалізованого характеру, таких відомих фахівців у сфері функціонального аналізу державно-правових явищ, як М.І. Байтін, Л.І. Загайнов, Л.І.

Каск, В.Ф. Погорілко, Д.Ю. Цивадзе, М.В. Черноголовкін та ін. вчених, в яких комплексно досліджуються загальні і приватні питання теорії функцій держави. Активно розробляється функціональний аспект статусу держави також у сучасній юридичній літературі [3-8].

Насамперед, звернемо свій погляд на державно-правові дослідження радянського періоду, в центрі уваги яких була економічна функція держави або, як її найчастіше іменували, господарсько-організаторська функція, хоча деякі автори відзначали і певну їх відмінність. Так, наприклад, Б.І. Кучер визначав економічну функцію держави як основні напрямки діяльності держави по виконанню економічної політики, яка реалізується на території держави і за її межами, на міжнародній арені [9].

Саме за радянських часів у науковій літературі виникла проблема систематизації основних напрямків та видів економічної або господарсько-організаторської діяльності держави. Так, більшість авторів, у полі зору досліджень яких була господарсько-організаторська функція держави, під останньою розуміли, як правило, діяльність держави в різних сферах народного господарства, економіки – промисловості, будівництва (капітального будівництва), сільськогосподарства, транспорту, зв'язку тощо, – яка здійс-

снюється шляхом управління, організації, керівництва народним господарством, шляхом здійснення контролю та в інших формах.

Деякі автори відносили до господарсько-організаторської функції, що було досить спірно і зазнало критики їх сучасниками [10], також діяльність держави по організації соціального забезпечення, соціального страхування та іншу діяльність по соціальному обслуговуванню населення [11].

Взагалі питання про "ідентифікацію" в системі функцій так званої господарсько-організаторської функції держави відносилось в юридичній науці до числа дискусійних. Так, у радянській правовій та іншій літературі господарсько-організаторська функція тривалий час визнавалась більшістю авторів головною функцією держави [12-14]. Такі радянські дослідники, як О.П. Литвиненко, Ф.М. Бурлацький, А.І. Денисов іменували господарсько-організаторську функцію держави економічною, хоча і в тому, і в іншому випадку під цією функцією розумілася одна і та ж діяльність держави по забезпеченню виробництва і відтворенню матеріальних благ, їх обміну та розподілу [15-17].

Економічна діяльність сучасної держави має загальнодержавний характер. Вона здійснюється в масштабах усієї держави та всіх ланок державного механізму: органами влади, що здійснюють законодавство в різних галузях економіки (промисловості, сільському господарстві тощо); органами виконавчої влади, що здійснюють бюджетно-фінансову, контрольно-наглядову та інші види діяльності в сфері економіки. На здійснення економічної функції спрямована також діяльність правоохоронних органів: органів судової влади, прокуратури та ін., які здійснюють охорону національної системи господарювання, прав і законних інтересів підприємств, установ, організацій. Таким чином, економічна функція є найбільш загальним і постійним видом економічної діяльності сучасної держави.

Сутність економічної функції, її зміст також тісно пов'язані з характером національної економіки, її структурою, шляхами її розвитку. Державне управління економікою, на думку сучасних дослідників, це управління промисловістю, сільським господарством, будівництвом, транспортом, фінансами та деякими іншими відносинами, які суміжні по ряду питань до економіки (наприклад, екологія).

Головне завдання державного управління в економічній сфері – забезпечення зростання матеріального виробництва, продукції. У кінцевому результаті, це робиться для забезпечення потреб людей, хоча розподіл суспільного продукту між ними та їх групами може бути самим різним, є багаті та бідні громадяни. Процес управління економікою передбачає вирішення багатьох питань (забезпечення пропорційності господарства, підвищення ефективності виробництва і послуг за менших витратах тощо). Це досягається різними методами, в тому числі економічними (наприклад, створення державою пільг для деяких галузей, в результаті чого капітал перетікає туди, у цих галузях зростає виробництво) і адміністративними (владними) методами (видача і відмова у видачі ліцензій, вимоги до виробників, наприклад, сертифікація продукції й т.д.). Владні методи неоднакові щодо підпорядкованих і не підпорядкованих об'єктів (підприємствам та ін.) [18].

Отже, ми бачимо, що погляди на те, які існують напрями та види діяльності держави у сфері економіки, які процеси можуть регулюватися державою і які – ринком, не збігаються. Значною мірою це обумовлене тим, що

ступінь державного втручання в економіку неоднаковий в різні історичні епохи та в різних країнах з ринковим господарством. Так, у Швеції або Голландії держава активніше впливає на економічні процеси, ніж у США. У кожній країні склалася своя модель державного регулювання економічних відносин. Так, у США переважають податково-бюджетні методи за невеликих розмірів власності. Для Західної Європи характерне сполучення високої частки державних витрат у ВВП із наявністю (особливо в 50-80-х рр.) значного держсектору, насамперед у фінансовій сфері й галузях інфраструктури. У Японії за відносно невеликої частки бюджетних витрат у ВВП і незначних розмірах держсектора склалася унікальна система взаємодії державних органів і найбільших корпорацій для реалізації стратегічних цілей в економіці.

Загалом виділяють дві групи регулюючих функцій держави [19]: а) функції забезпечення правової бази функціонування ринку, а також функція стимулювання й захисту конкуренції, як головної рушійної сили в ринковому середовищі; б) функція перерозподілу доходів, корегування розподілу ресурсів, забезпечення економічної стабільності, економічного росту.

До групи функцій із забезпечення правової бази відносяться:

Одна з найважливіших функцій – стабілізація *економіки й стимулювання збалансованого економічного росту*. Системою певних заходів в сфері бюджетної, грошово-кредитної й фінансової політики держава намагається перебороти кризові явища, спад виробництва, знизити інфляцію. У цих цілях вона стимулює сукупний попит на товари й послуги, інвестиції, зайнятість, регулює банківський відсоток і податкові ставки. Загалом, держава для згладжування циклічних коливань у період спаду економіки проводить політику активізації всіх господарських процесів, а в період її підйому прагне стримувати ділову активність.

Особливо варто виділити функцію *забезпечення зайнятості*. Це одна з найбільш гострих проблем у сучасній ринковій системі. Механізм ринку не реалізує автоматично право на працю для тих, хто може й хоче працювати. Для ефективної роботи ринку потрібен оптимальний резерв робочої сили. Це ставить перед державою чимало складних проблем. Його обов'язком стає регулювання ринку робочої сили з метою підтримки певного рівня зайнятості, матеріального забезпечення людей, що втратили робочі місця або не змогли знайти їх. Відомо, що ринкова економіка не забезпечує повної зайнятості населення. У ній неминуче виникає безробіття (природним вважається його рівень до 6 %). Безробіття не тільки серйозна соціальна проблема, але й недовироблений валовий національний продукт, зниження споживчого попиту й податкових надходжень, ріст витрат держави на допомогу. Тому держава прагне забезпечити повну зайнятість працездатного населення, регулює ринок робочої сили, для чого створює відповідні служби зайнятості, організує нові робочі місця, перепідготовку й перекваліфікацію робочої сили й т.д.

До сфери діяльності держави входить і регулювання цін. Значення даної функції велике, оскільки динаміка й структура цін об'єктивно відбивають стан економіки. У свою чергу, ціни активно впливають на структуру господарства, інвестиційний процес, стійкість національної валюти, соціальну атмосферу. У зв'язку із цим держава зобов'язана впливати на ціни, використовуючи різні методи впливу, проводити певну політику ціноутворення.

Наприклад, у будь-якій країні є безліч товарів і послуг, ціни на які визначаються державою: тарифи на залізничні перевезення, електросенергію й ін.

Однією з основних функцій держави є створення правової основи для прийняття економічних рішень [20]. Держава розробляє й приймає закони, що визначають права власності, регулюють підприємницьку діяльність, спрямовані на випуск доброякісних продуктів і медикаментів і т. ін. Для контролю над дотриманням законів створюються спеціальні органи. Наприклад, у США діє Комісія із проблем безпеки товарів широкого вжитку, контролює за якістю продуктів харчування, медикаментів і косметичних засобів.

Ринкові механізми не забезпечують раціонального, із суспільної точки зору, розподілу ресурсів. У цих випадках держава бере на себе функцію встановлення адміністративних обмежень і стандартів, спеціальних податків і дотацій, фінансування виробництва суспільних благ або безпосереднього керування їхнім виробництвом. Через регулювання інвестицій держава впливає на темпи й пропорції суспільного виробництва, використовуючи при цьому фінансовий і кредитно-грошовий механізми.

Важлива роль приділяється державному регулюванню ринку праці, на якому здійснюється оцінка вартості робочої сили, визначаються умови її найму, у тому числі оплата й умови праці, можливість професійного росту, гарантії зайнятості й т.д. У ньому відбиваються основні тенденції поділу праці, мобільність робочої сили, масштаби й динаміка безробіття.

Для того, щоб зберегти кадровий потенціал у життєво важливих для розвитку суспільства сферах, обов'язковим елементом державної політики перерозподілу ресурсів повинно стати забезпечення соціального захисту й соціальних гарантій. Ринковий визнає справедливими доходи, отримані в результаті вільної конкуренції на ринках факторів виробництва, де розміри доходів залежать від ефективності вкладення факторів. У суспільстві є люди, що не мають землі, капіталу, праці (незможні, непрацездатні, люди похилого віку, інваліди). У суспільстві існують безробітні, які працездатні, але не можуть знайти ринкове застосування своїй праці. Навіть людям, що пропонують той або інший фактор виробництва, ринковий розподіл не гарантує мінімуму доходів, що забезпечують стандарти добробуту. Ринковий розподіл доходів незастосовний до тих, хто зайнятий виробництвом суспільних товарів, їхній зміст стає турботою держави, а не ринку.

В усіх перелічених випадках держава має право втрутитися в перерозподіл доходів, тому що те, що справедливо з позиції ринкового механізму, несправедливо із загальнолюдських норм моралі, порушує право людини на гідне існування в суспільстві. Країни з розвиненими ринковими господарствами пережили гострі соціальні конфлікти, їм знадобилося чимало часу, щоб прийти до громадської згоди, усвідомлення різними соціальними прошарками абсолютної цінності права людини на життя. У результаті розширилися економічні функції держави, що активно включилися у перерозподіл доходів.

У ринковій економіці держава є головним гарантом збереження й поліпшення навколишнього середовища. Вона покликана робити попередню експертизу проєктів будівництва нових підприємств щодо їхньої екологічної безпеки, забороняти виробничу діяльність, що наносить шкоду здоров'ю людей, зобов'язувати підприємців направляти капітал на відновлення зруйнованого природного

середовища.

Держава проводить регіональну політику, вирішуючи проблеми, що виникають при впливі на ринкову економіку історичних, національних, демографічних й інших неринкових факторів.

Перелік функцій держави цим аж ніяк не вичерпується. Держава, намагаючись вирішити проблеми, непідвладні ринку, здійснює антимонопольну політику з метою підтримки конкуренції, забезпечує свободу підприємництва, законність і порядок у господарському житті, стимулює ділову активність і використання наявних науково-технічних результатів. За державою завжди зберігається організація грошового обігу й соціального страхування, проведення глибоких структурних перетворень виробництва, вирішення питань фундаментальної науки, виробництво суспільних благ, надання допомоги малорентабельним, але важливим для господарства виробництвам, забезпечення стійкості національної валюти, контроль зовнішньоекономічної діяльності, включаючи організацію митної системи, і багато іншого. Це так звані класичні функції держави, що становлять нижню межу втручання в ринкову економіку.

Однак у сучасному світі функції держави є набагато ширшими. З розвитком суспільства, зі змінами в структурі суспільного виробництва, зрушеннями в технічній базі, ростом значимості окремих сфер громадського життя зростає роль держави у регулюванні таких соціальних процесів, як: встановлення мінімальних ставок оплати праці; захист навколишнього середовища; розвиток інфраструктури; тривалість робочого дня й часу відпочинку; визначення прожиткового мінімуму; допомоги з безробіття, різні види пенсій і допомоги малозабезпеченим членам суспільства; дотації на шкільне навчання й т.д.

Але варто пам'ятати, що якщо держава намагається робити більше, ніж їй визначено ринковою економікою – продовжує розподіляти виробничі ресурси, утримує адміністративний контроль над цінами, списує підприємствам кредитну заборгованість, зберігає робочі місця в технологічно відсталому виробництві, намагається забезпечити високу соціальну захищеність населення без врахування реальних можливостей економіки, то в народному господарстві консервується відстала структура виробництва, низька якість продукції, збільшується відставання від розвинених країн в галузі науково-технічного прогресу й рівня життя народу. У результаті страждають ті, заради кого держава йшла на перевищення меж розумного втручання в економіку. Тоді рано чи пізно стає необхідним роздержавлення економіки та рятування її від надмірної державної активності.

Окреме місце в останнє десятиліття теоретики відводять інформаційній функції. Оскільки всі фінансові й економічні процеси проходять в умовах максимальної поінформованості зацікавлених сторін, певна кількість інформації часом коштує величезних грошей. Саме тому державі виділяється окремий напрямок діяльності для пошуку інформації, її збору, операціоналізації й аналізу. Саме завдяки інформації, що включає і передові технології, відбувається весь процес управління економікою і державного регулювання, оскільки від інформації та її повноти напряму залежить швидкість реагування держави на ті чи виклики.

Крім того, аби держава ефективно виконувала свої функції, ринкова система висуває низку вимог: по-перше, виключаються будь-які дії держави, що спрямовані на

руйнування ринкових зв'язків. Неприпустиме, наприклад, тотальне директивне планування, натуральний розподіл виробничих ресурсів і предметів споживання (фонди, талони, купони й т.д.), загальний адміністративний контроль над цінами тощо. Проте не можна, щоб в умовах ринкової економіки держава знімала з себе всю відповідальність за рівень і динаміку цін. Навпроти, держава має уважно стежити за цінами й, спираючись головним чином на економічні методи управління, намагатися не допустити їх безконтрольного інфляційного росту.

По-друге, впливати на ринок в основному економічними методами. Якщо держава покладається винятково на адміністративні методи, то вона здатна зруйнувати ринковий механізм. Разом з тим це не означає, що в ринковому господарстві адміністративні методи не мають право на існування, у ряді випадків їхнє застосування не тільки припустиме, але й необхідне.

По-третє, економічні регулятори не повинні послаблювати або замінити ринкові стимули, їх варто застосовувати за правилом «не заважай ринку». Якщо держава ігнорує ці вимоги, не звертає увагу на те, як дія регуляторів відбивається на механізмі ринку, останній починає давати збої.

Держава може впливати на ринковий механізм шляхом: витрат, оподатковування, регулювання і державного підприємництва.

Державні витрати вважаються одним з важливих інструментів макроекономічної політики. Вони впливають на розподіл як доходу, так і ресурсів. Великими статтями є витрати на оборону, освіту, соціальне забезпечення. Істотний елемент витрат – трансфертні платежі. Сюди відносяться різні види матеріальної допомоги (по безробіттю, по непрацездатності, на дитину, на підтримку доходу), пенсії по старості, ветеранам війн. Але можливості використання трансфертних платежів як каналу перерозподілу доходів не безмежні. Значне збільшення розмірів і тривалості виплат допомоги з безробіття або допомоги незаможним верствам населення послаблює стимули до праці, що негативно впливає не тільки на економіку, але й на соціальну атмосферу в суспільстві. Політика перерозподілу доходів покликана скоротити розрив у рівнях життя високо і низько дохідних груп населення, але лише в тій мірі, що не загрожує пригніченням ділової активності [21].

Іншим важливим інструментом державної політики є оподатковування. У США, наприклад, податки становлять близько 1/3 всієї вартості вироблених товарів і послуг протягом року [22]. Податки відіграють значну роль у перерозподілі доходів. Однак можливості збільшення податкової прогресії досить обмежені. Значне підвищення прогресивності оподатковування підриває стимули до одержання високих доходів, а тим самим до високопродуктивної праці й інвестицій, заохочує витік капіталу за кордон, що негативно позначається на розвитку національної економіки.

Державне регулювання сприяє формуванню господарських зв'язків і пропорцій, координуванню економічних процесів й пов'язуванню приватних і суспільних інтересів. (У США існує більше 100 федеральних агенцій, що займаються проблемами й практикою регулювання економіки). Державне регулювання здійснюється в різних формах – законодавчій, податковій, кредитній, субвенційній. Законодавча форма означає, що приймаються спеціальні законодавчі акти, що забезпечують відносно рівні можливості для суперництва, що розширюють границі конкуренції, що перешкоджають розвитку монополізованого виробництва, установленню непомірно високих цін.

Податкова й кредитна форми регулювання передбачають використання податків і кредитів з метою впливу на національний обсяг виробництва. Змінюючи податкові ставки, пільги, уряд впливає на звуження або розширення виробництва, на інвестиційні рішення. Варіюючи умови кредитування, держава впливає на зменшення або збільшення обсягу виробництва. Продаючи цінні папери, воно скорочує банківські резерви, при цьому підвищуються процентні ставки й відповідно скорочується виробництво. Скуповуючи ж цінні папери, держава збільшує банківські резерви, при цьому процентні ставки падають і виробництво розширюється.

Субвенційна форма регулювання припускає надання державних субсидій або податкових пільг окремим галузям, підприємствам (головним чином таким галузям, як сільське господарство, видобувна промисловість, суднобудування, транспорт). Частка субвенцій у ВВП розвинених країн становить 5-10 %. Виділяючи субсидії, знижуючи податкові ставки, держава тим самим змінює розподіл ресурсів, і субсидовані галузі одержують можливість відшкодувати витрати, які в протилежному випадку вони не могли б покривати за ринковими цінами. Деякі західні економісти вважають, що субвенції порушують дію ринкового механізму, перешкоджають адекватному розподілу економічних ресурсів, гальмують реагування ринку на зміну витрат і кількості зробленої продукції на стороні пропозиції.

Державне підприємництво, як правило, здійснюється в галузях, у яких господарювання суперечить природі приватних фірм або ж у які потрібні величезні інвестиції й ризик. Державні підприємства займають істотні позиції в таких галузях, як енергетика, чорна металургія, транспорт, зв'язок. Частка державного підприємництва варіюється в різних країнах, але в названих галузях вона досить вагома.

Отже, вивчення даної теми дає достатньо матеріалу для міркувань. Дуже часто держава є першопричиною зміни економічного профілю підприємств. Для згладжування соціальних протиріч, пов'язаних з виробництвом і розподілом економічних благ, використовується активна економічна політика, що проводиться відповідними державними органами. Від рішень, прийнятих урядом, залежать рішення, прийняті (або не прийняті) на мікро рівні. Урядова політика досягає мети тільки тоді, коли вона заохочує, а не вказує в директивному порядку. При створенні сприятливих умов підприємствам їхній приватний інтерес збігається з інтересом держави, тобто суспільства. Держава повинна просто зробити більш доступною для підприємств ту сферу економіки, яка є для нього найбільш пріоритетною.

Звичайно, втручання держави в економічні відносини не повинно бути безмежним – економіка не повинна бути занадто адміністративно «зарегульованою», тому що це обмежує економічну свободу, призводить до корупції державного апарату й виникненню тіньової економіки. Держава не повинна втручатися в ті сфери економіки, де її втручання не є необхідним.

У цілому важко переоцінити роль держави в економіці. Вона створює умови для економічної діяльності, захищає підприємств, забезпечує потреби суспільства в суспільних товарах, забезпечує соціальний захист малозабезпечених прошарків населення, вирішує питання національної оборони. Особливе становище держави в економіці дає їй деякі переваги. Головна з них – можливість дуже швидко й безперешкодно сконцентрувати всі необхідні ресурси (матеріальні, фінансові, трудові) для вирішення окремих вели-

ких проблем (будівництво великих промислових об'єктів, освоєння космосу, будівництво нових міст), але це не повинне приводити до зниження життєвого рівня населення. Державне втручання може в деяких випадках помітно послабити ринковий механізм і завдати помітної шкоди економіці країни, як це було у Франції наприкінці 70-х – початку 80-х років. Через занадто активне державне втручання із країни почався відтік капіталів, темпи економічного росту помітно впали. У такому випадку необхідні приватизація й дерегуляція, що й було зроблено в 1986 році.

На початку XXI сторіччя людство стоїть перед завданням, як органічно поєднати ринкову економіку, соціальну політику держави й екологію. У цивілізованому суспільстві економіка повинна бути соціальною. Це можливо лише за позитивного впливу на неї держави, в умовах, коли вищою цінністю в суспільстві є гідність і права людини й функціонує правова держава.

Так, сьогодні здійснення економічної функції держави є ефективним, якщо воно продиктоване необхідністю задоволення викликів зовнішнього соціального середовища, демократичними вимогами різних груп населення, необхідністю вироблення таких суспільних благ, які не надає приватний сектор, – лише в такому разі посилення ролі держави буде мати вагомий підстави. Якщо ж розширення функцій держави деформує здатність суспільства до нововведень й економічного росту, якщо держава прагне патрунувати окремих представників економічної й політичної еліти на шкоду суспільству, якщо вона починає функціонувати як самодостатня структура у своїх власних інтересах (в інтересах чиновництва, політичного або військового істеблішменту), тоді діяльність державних інститутів завдає прямої шкоди суспільству й розширення їхніх функцій в економіці небажане.

ЛІТЕРАТУРА

1. Варга В. Роль государства в рыночном хозяйстве // МЭМО. – 1992. – № 11. – С.131-140.
2. Майминас Е. Может ли экономика быть справедливой? // Свободная мысль. – 1991. – № 16. – С.93-103.
3. Варич О.Г. Економічні функції сучасної держави: природа, зміст, тенденції розвитку в Україні: Автореф... канд. юрид. наук. – К., 2006.
4. Давиденко В.В. Економічна функція сучасної держави // Держава і право: Збірник наук. праць. Юридичні і політичні науки. – 2003. – Вип.19. – С.73-79.
5. Каленгьева Т.А. Правовые формы реализации экономической функции Российского государства в условиях перехода к рыночным отношениям: Автореф... канд. юрид. наук. – Самара, 2000.
6. Купцова О.Б. Экономическая функция современного Российского государства: Автореф... канд. юрид. наук.

– Нижний Новгород, 2002.

7. Нефедов С.И. Экономическая функция государства и роль органов внутренних дел в ее осуществлении: Автореф... канд. юрид. наук. – М., 1996.

8. Шкляр Т.О. Принципы правовых форм реализации экономической функции державы // Держава і право: Збірник наук. праць. Юридичні і політичні науки. – 2004. – Вип.24. – С.71-75.

9. Кучер Б.И. Роль международного права в осуществлении экономической функции социалистического государства: Автореф... канд. юрид. наук. – К., 1979.

10. Бабий Б.М., Терлецкий В.М., Смирнов Л.Н. Научный труд о современных проблемах государства и права // Советское государство и право. – 1968. – № 5. – С.151.

11. Пискотин М.И. К вопросу о функциях Советского государства в современный период // Советское государство и право. – 1958. – № 1. – С.96.

12. Болгов И.Г. Главная функция социалистического государства // Советское государство и право. – 1958. – № 10. – С.19.

13. Загайнов Л.И. Экономические функции советского государства. – М., 1968. – С.29-38.

14. Погорелко В.Ф. Роль местных Советов Украинской ССР в осуществлении хозяйственно-организаторской функции Советского государства: Дисс... канд. юрид. наук. – К., 1969. – С.43-68.

15. Бурлацкий Ф.М. Государство и коммунизм. – М., 1963. – С.136.

16. Денисов А.И. Методология исследования экономических функций социалистического государства // Вестник Московск. ун-та. Серия XII: «Право». – 1966. – № 1. – С.8.

17. Литвиненко О.П. Главная функция Советского социалистического государства. – Душанбе, 1965. – С.407.

18. Чиркин В.Е. Государственное и муниципальное управление: Учебник. – М., 2003. – С.138.

19. Ходов Л.Г. Основы государственной экономической политики. – М.: БЕК, 1997. – С.53.

20. Агапова Т.А., Серегина С.Ф. Макроэкономика / Под общей ред. А.В. Сидоровича. – М.: ДИС, 1997. – С.234.

21. Управление государственной собственностью / Под ред. В.И. Комкина, В.М. Шупыро. – М.: Инфра-М, 1997. – С.24.

22. Супян В. Американский опыт создания механизма национальных приоритетов развития страны [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://politeconomy.ng.ru/research/2000-12-26/7_rol.html.

Надійшла до редколегії 23.10.2006

ЛОЩИХИН А.Н. ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ФУНКЦИИ СОВРЕМЕННОГО ГОСУДАРСТВА: ВИДОВАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА И НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМЫ СИСТЕМАТИЗАЦИИ

Рассмотрена проблема систематизации основных направлений и видов экономической или хозяйственно-организаторской деятельности государства, в частности, ее регулирующие функции.

LOSHCHININ A.N. ECONOMIC FUNCTIONS OF THE MODERN STATE: THE SPECIFIC CHARACTERISTIC AND SOME PROBLEMS OF ORDERING

The problem of ordering of the basic directions and kinds of economic or economically-organizing activity of the state, in particular, its regulating functions is considered.